

Heikki Mäkinen

Jääkiekkoagenttien valvonta ja agenttijärjestelmän kehittäminen kilpailu-oikeudellisesta näkökulmasta

Suomessa on esitetty vastakkaisia mielipiteitä siitä, voidaanko jääkiekkoilijoita kieltää käyttämästä muiden kuin rekisteröityjen agenttien palveluksia ja voidaanko jääkiekkoseuroja kieltää neuvottelemasta muiden kuin rekisteröityjen agenttien kanssa. NHL:ssä rekisteröimättömien agenttien käyttäminen on kokonaan kielletty ja kieltoa myös käytännössä noudatetaan ja valvotaan. Tässä artikkelissa tarkastellaan, olisiko tämäntyyppisen järjestelmän luominen ja ylläpitäminen kilpailuoikeudellisten säännösten estämättä mahdollista myös Suomessa.

Nykytila Suomessa

Agenttitoiminta on suomalaisessa jääkiekkoilussa yleistynyt 1990 -luvulla. Suomen Jääkiekkoilijat (SJRY), Suomen Jääkiekkoliitto (SJL), Jääkiekon SM-liiga (SM-liiga) sekä Urheiluagentit loivat agenttitoiminnan selkiyttämiseksi ja kehittämiseksi vuonna 1998 agenttien pätevyyden toteamis- ja rekisteröintijärjestelmän. Tämän järjestelmän keskeisenä elementtinä on Agenttitoiminnan arviointilautakunta, joka koostuu SJRY:n, SJL:n, SM-liigan sekä agenttien edustajista siten, että kukin taho nimeää lautakuntaan yhden jäsenen ja tälle henkilökohtaisen varajäsenen. SJRY:n nimeämä jäsen toimii lautakunnan puheenjohtajana. Lisäksi lautakunnalla on SJRY:n nimeämä sihteeri.

Agenttitoiminnan arviointilautakunta ylläpitää päteviksi todetuista agenteista agenttirekisteriä. Lautakunta toteaa agentin pätevyyden ennen tämän hyväksymistä ja merkitsemistä agenttirekisteriin. Agentiksi haluavan henkilön on täytettävä tietyt vaatimukset, jotta hänet voidaan hyväksyä ja rekisteröidä¹. Hakijalla tulee ensinnäkin olla riittävät tiedot jääkiekosta urheilulajina sekä hyvät tiedot jääkiekon toiminta- ja kilpailusäännöistä ja pelaajasopimuksiin liittyvistä oikeudellisista säännöistä. Lisäksi hakijalta edellytetään muutoinkin riittävää ammattitaitoa sekä henkilökohtaisia ominaisuuksia agenttitoiminnan pitkäjänteiseen harjoittamiseen.

SJRY, SM-liiga ja SJL suosittelevat pelaajille ja seuroille ainoastaan rekisteröityjen jääkiekkoagenttien käyttämistä. Agentiksi haluavien henkilöiden rekisteröitymistä ei kuitenkaan ole asetettu edellytykseksi alalla toimimiselle². Seuroille tai pelaajille ei myöskään ole asetettu kieltoa käyttää muita kuin rekisteröityjä agenteja.

Agenttitoiminnan arviointilautakunta on vahvistanut agenttitoiminnan tapaohjeet vuonna 2000. Tapaohjeet luovat alalle pelisäännöt, joista agentin asiakkaina olevien pelaajien lisäksi hyötyvät kaikki muutkin jääkiekkoilun piirissä toimivat tahot³. Tapaohjeiden pohjana on käytetty Suomen Asianajajaliiton hyväksymiä hyvää asianajotapaa koskevia ohjeita.

Rekisteröidyn jääkiekkoagentin on toiminnassaan noudatettava vahvistettuja tapaohjeita sekä muutoinkin toimittava urheilullisesti ja eettisesti hyväksyttävällä tavalla. Rekisteröidyllä jääkiekkoagentilla on myös

¹ Hakijan esteettömyys ja pätevyys todetaan kirjallisen hakemuksen ja sen liitteiden pohjalta. Hakemuksen käsittely on maksuton, mutta rekisteriin merkityiltä agenteilta peritään rekisterijärjestelmän ylläpidosta vuotuinen hallinnointimaksu. Tarvittaessa lautakunta voi kutsua hakijan haastatteluun ennen päätöksen tekemistä. Minkäänlaista koetilaisuutta ei järjestetä, toisin kuin jalkapalloagenttien hyväksymismenettelyssä.

² Järjestelmän perustamissopimuksessa on nimenomaisesti todettu, että järjestelmä on avoin kaikille agenttitoimintaa harjoittaville ja että agentin rekisteröinti ei ole edellytys agenttitoiminnan harjoittamiselle.

³ Agentit saivat tutustua tapaohjeiden luonnokseen ja tehdä niihin muutoksia ennen ohjeiden vahvistamista.

oltava vastuuvakuutus mahdollisten vahinkojen varalta⁴. Rekisteröity jääkiekkoagentti on velvollinen tekemään edustamiensa pelaajien kanssa agenttisopimukset aina kirjallisesti⁵. Rekisteröityjen jääkiekkoagenttien ammattitaitoa myös ylläpidetään, sillä he saavat Agenttitoiminnan arviointilautakunnalta toimintansa harjoittamisen kannalta tarpeellista tietoa ja heille järjestetään myös koulutustilaisuuksia⁶.

Agenttitoiminnan arviointilautakunta myös valvoo rekisteröityjen agenttien toimintaa. Rekisteröidyn agentin asiakkaalla on oikeus ilmoittaa lautakunnalle, mikäli agentti ei noudata velvollisuuksiaan. Vastaava ilmoitus-oikeus on myös jääkiekkoseuroilla ja kaikilla muillakin jääkiekossa toimivilla tahoilla⁷. Lautakunta voi luonnollisesti ottaa asian käsiteltäväkseen omastakin aloitteestaan. Mikäli lautakunta havaitsee agentin laiminlyöneen velvollisuuksiaan, se voi poistaa agentin rekisteristä. Myös sellaiset agentit voidaan poistaa rekisteristä, jotka eivät enää täytä rekisteröinnin edellytyksiä. Lievemmissä tapauksissa lautakunta voi antaa agentille huomautuksen⁸. Ennen erottamispäätöksen tekemistä tai huomautuksen antamista lautakunnan on kuultava menettelyn kohteena olevaa agenttia.

Nykyjärjestelmän kehitystarpeita

Kaikki Suomessa toimivat jääkiekkoagentit eivät syystä tai toisesta ole halunneet rekisteröityä. Käytännössä Suomessa toimii useampikin rekisteröimätön agentti. Tilanne on ongelmallinen, koska rekisteröimättömien agenttien toimintatavoista ei ole mitään takeita eikä heillä ole vastaavaa valvontaa kuin rekisteröidyillä agenteilla. Rekisteröimättömät agentit eivät myöskään ole sidottuja agenttitoiminnan tapaohjeisiin.

Koska agenttina toimiminen on täysin mahdollista ilman rekisteröintiäkin, ei velvollisuuksien rikkomisesta seuraava agenttirekisteristä poistaminen ole ollut kaikille rekisteröidyillekään agenteille riittävä tehoste tapaohjeiden noudattamiseen. Tämä on selkeä epäkohta.

Yleisesti on tiedossa, että jääkiekkoagenttien toimintatavoissa on huomattavia eroja. Alan lehdistössä on kerrottu ylilyönneistä ja kulisseyksissä käydään jatkuvasti keskustelua eräiden agenttien toiminnasta. Useat seurojen edustajat ovat julkisesti esittäneet agenttien toimintatavoista varsin kärkeäkin kritiikkiä. Viime aikoina myös SM-liigan ja SJL:n edustajat ovat todenneet nykytilanteen mahdottomaksi. Moitteita on esitetty sekä rekisteröimättömien että myös rekisteröityjen agenttien toiminnasta. Hyvällä syyllä voidaan sanoa, että Suomalainen jääkiekkoagenttijärjestelmä on parhaillaan käännekohdassa. Järjestelmästä on pakko saada toimiva, sillä muutoin nykyinen rekisteröintimenettely ja alalle vahvistetut tapaohjeet menettävät kokonaan merkityksensä.

Pelissäännöt eli tapaohjeet ovat siis olemassa, mutta kaikki eivät niitä noudata taikka eivät ole niihin edes sidottuja. Koska suositus rekisteröityjen agenttien käyttämisestä ei ole saanut ansaitsemaansa huomiota, voidaan agenttijärjestelmä ja agenttien valvonta saada tehokkaaksi vain siten, että jääkiekkoseurat sitoutuvat olemaan neuvottelematta rekisteröimättömien agenttien kanssa. Tällöin kaikki alalla toimivat agentit olisivat sidottuja samoihin toimintaperiaatteisiin ja tapaohjeisiin, jolloin niiden rikkomisesta aiheutuva agenttirekisteristä poistaminen olisi myös todellinen tehoste niiden noudattamiseksi. Tällaisessa järjestelmässä vain tapaohjeita ja muita velvollisuuksiaan noudattavat agentit voivat toimia ja säilyttää rekisteröintinsä.

⁴ Vastuuvakuutuksen korvausmäärän tulee olla vähintään 25.228,19 euroa (150.000 markkaa).

⁵ Agenttitoiminnan arviointilautakunta on hyväksynyt agenttisopimuksia koskevan mallin.

⁶ Agenttitapaamisia on järjestetty kaksi kertaa vuodessa ja niissä on käyty läpi ajankohtaisia aiheita. Rekisteröidyt agentit saavat myös SJRY:ltä säännöllisesti kirjallista informaatiota.

⁷ Myös agentit voivat tehdä ilmoituksia toisistaan ja näin on käytännössä tapahtunutkin.

⁸ Tähän mennessä (15.11.2003) yhtään rekisteröityä agenttia ei ole erotettu, mutta lautakunta on antanut yhden huomautuksen agenttien keskinäistä kanssakäymistä koskevien sääntöjen rikkomisesta sekä yhden julkisen huomautuksen agentin epäasiallisesta menettelystä (pelaajien houkutteleminen vaihtamaan agenttiaan).

Kilpailulainsäädäntö agenttitoiminnan kannalta

Kilpailulainsäädännön tarkoituksena on turvata terve ja toimiva taloudellinen kilpailu ja kieltää vahingolliset kilpailunrajoitukset. Suomessa nämä säännökset on kirjoitettu lakiin kilpailunrajoituksista⁹. Lain esikuvana ovat olleet Euroopan Unionin kilpailusäännöt. Kilpailunrajoituslakia sovellettaessa on erityisesti otettava huomioon kuluttajien etu ja elinkeinotoiminnan harjoittamisen vapauden turvaaminen perusteettomilta esteiltä ja rajoituksilta¹⁰.

Kilpailunrajoituslain 2 §:n 1 momentin nojalla lakia ei sovelleta sopimukseen tai järjestelyihin, jotka koskevat työmarkkinoita. Oikeuskäytännössä on katsottu, että olennaisin edellytys kyseisen soveltamisalarajauksen soveltumisen kannalta on se, että sopimuksella tai järjestelyllä tulee olla välittömiä vaikutuksia alalla työskentelevien työntekijöihin työehtoihin¹¹. Agentit edustavat pelaajia näiden työsopimuksia koskevissa neuvotteluissa ja työsopimusten solmimisessa. Pelaajan työstään saaman palkan määrä on myös suorassa suhteessa agentin neuvotteleman työsopimuksen eli pelaajasopimuksen ehtoihin. Näillä perusteilla voitaisiin katsoa, että koska agenttien toimenpiteet kohdistuvat työmarkkinoihin ja niillä on välittömiä vaikutuksia pelaajien työehtoihin, eivät agenttipalvelut lainkaan kuuluisi kilpailunrajoituslain soveltamisalaan.

Kilpailunrajoituslain 2 §:n taustalla on periaate siitä, että työnantajat ja työntekijät voivat sopia tietyistä kilpailunrajoituksista kollektiivisesti esimerkiksi työehtosopimuksella¹². Lisäksi periaate suo saman poikkeusaseman työntekijäliittojen yhteistoimille. Rajoitusten tulee kuitenkin koskea vain työntekijöiden työsuhteiden ehtoja eikä niillä saa olla vaikutusta sopimuksen ulkopuolisiin tahoihin.

Kilpailunrajoituslain 6 §:n 1 momentin 2) -kohdan nojalla samalla portaalla toimivat elinkeinonharjoittajat tai näiden yhteenliittymät eivät saa sopimuksella, päätöksellä tai niihin rinnastettavalla menettelyllä jakaa markkinoita tai hankintalähteitä. Agenttitoiminnan kannalta järjestely, jolla jääkiekkoseurat tai lajiliitot asettaisivat tietyn agentin taikka agentin palveluksia käyttävän pelaajan boikottiin, olisi kyseisen säännöksen vastainen ryhmäboikotti¹³. Kiellettyinä välillisenä ryhmäboikottina voitaisiin puolestaan pitää järjestelyä, jolla agenttilisenssin myöntämiskriteerit asetetaan niin korkealle, että niillä käytännössä estetään agentiksi haluavia henkilöitä saamasta lisenssiä¹⁴.

Kilpailunrajoituslain 6 §:n 1 momentin 2) -kohdan kieltö ei kuitenkaan ole poikkeukseton. Lainkohdan mukaan sallittuja ovat toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä järjestelyille jotka tehostavat jakelua taikka

⁹ L 27.5.1992/480. Lakia koskevan hallituksen esityksen 162/1991 yleisperustelujen mukaan kilpailunrajoitusten vahingollisten vaikutusten poistamisessa noudatetaan väärinkäyttöperiaatetta, joka tarkoittaa sitä, että kilpailunrajoituksiin puututaan silloin kun niillä katsotaan olevan laissa nimenomaisesti määriteltyjä vahingollisia vaikutuksia. Kilpailunrajoituksella katsotaan olevan vahingollisia vaikutuksia, milloin se terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun kannalta vaikuttaa sopimattomalla tavalla hinnanmuodostukseen, vähentää tai on omiaan vähentämään tehokkuutta elinkeinoelämän piirissä, estää tai vaikeuttaa toisen elinkeinon harjoittamista, johtaa määrävän markkina-aseman väärinkäyttöön tai on yhteensopimaton Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen kanssa.

¹⁰ KilpRajL 1 §:n 2 momentti.

¹¹ Ks. KHO 1995 A 48. Tapauksessa oli kysymys paperiteollisuuden työehtosopimukseen sisältyvistä määräyksistä, jotka rajoittivat ulkopuolisen työvoiman käyttöä. KHO katsoi, että koska näillä määräyksillä ei ollut välitöntä vaikutusta alan työntekijöiden irtisanomissuojaa koskeviin työehtoihin eikä mitakaan vaikutuksia työntekijöiden työehtoihin, eivät määräykset koskeneet työmarkkinoita KilpRajL 2 §:n 1 momentissa tarkoitettun tavoin.

¹² Ks. Rauste Olli, Urheiluoikeus, Jyväskylä 1997, s. 92. Periaate tunnetaan nimellä labor exemption. Periaatteen syntyhistoriasta sekä poikkeusaseman ulottuvuudesta ja lakkaamisesta ks. Rauste, mts. 93 - 99.

¹³ Ks. Rauste, emts. 269. Ks. myös HE 162/1991 s. 11.

¹⁴ Ks. Rauste, emts. 269. Ks. myös HE 162/1991 s. 11.

edistävät teknistä tai taloudellista kehitystä ja joista hyöty pääosaltaan tulee asiakkaille tai kuluttajille. Agenttitoiminnan kannalta tämä merkitsee sitä, että järjestely jossa agenttina toimiminen edellyttää lisenssin saamista, voisi olla kilpailunrajoituslain kannalta sallittu, mikäli järjestelylle on osoitettavissa asiallisia syitä ja järjestelystä koitua hyöty tulee pääosaltaan agenttien asiakkaille¹⁵.

Ulkomaisia jääkiekkoagenttijärjestelmiä

Merkittävin jääkiekkoagenttijärjestelmä on luotu NHL:ssä¹⁶. Järjestelmän on luonut NHL:n pelaajayhdistys NHLPA, mutta järjestelmään viitataan myös NHL:n ja NHLPA:n välisessä työehtosopimuksessa¹⁷. Järjestelmän peruseräteenä on, että pelaajan puolesta vain NHLPA:n hyväksymä agentti voi käydä joukkueen kanssa pelaajasopimukseen liittyviä neuvotteluja. Työehtosopimuksessa on puolestaan todettu, että joukkueet eivät tee pelaajasopimusta eikä NHL rekisteröi tai hyväksy pelaajasopimusta, ellei pelaajaa ole edustanut NHLPA:n hyväksymä agentti. Näiden määräysten johdosta agentti ei käytännössä pysty harjoittamaan toimintaa, ellei hänellä ole voimassa olevaa NHLPA:n hyväksyntää. Mikäli pelaajalla ei kuitenkaan ole lainkaan agenttia, voi hän käydä neuvottelunsa itse, eli varsinaista agenttipakkoa ei ole olemassa. Järjestelmään on sisällytetty hyvin seikkaperäiset ja laajat agenttien tapaohjeet sekä tarkat määräykset agenttien kurinpitomenettelystä¹⁸.

NHLPA:n agenttijärjestelmää vastaava koripallon pelaajayhdistyksen eli NBPA:n agenttijärjestelmä on todettu päteväksi vetoomustuomioistuimessa¹⁹. Kyseisessä tapauksessa NBPA oli evännyt toimiluvan eräältä pelaaja-agentilta, joka nosti NBPA:ta vastaan kilpailuoikeudellisen kanteen ja syytti NBPA:ta kielletystä ryhmäboikotista. Tuomioistuin kuitenkin katsoi, että pelaajayhdistyksen luomat pelaaja-agenttimääräykset eivät lainkaan kuulu kilpailunrajoituslain soveltamisalaan, koska niihin sovelletaan työmarkkinoita koskevaa poikkeussäännöstä.

Ruotsin jääkiekkoagenttijärjestelmä perustuu sikäläisen pelaajayhdistyksen SICO:n määräyksiin. SICO myöntää edellytykset täyttävälle agenteille lisenssin hakemuksesta. Agenttina toimiminen ei Ruotsissa kuitenkaan edellytä lisenssiä, vaan agenttimääräyksissä on nimenomaisesti todettu, että pelaaja saa käyttää neuvotteluissa haluamaansa edustajaa. SICO kuitenkin suosittelee lisensioitujen agenttien käyttämistä. Järjestelmään on sisällytetty suppeahkot agenttien tapaohjeet sekä lyhyet määräykset agenttien kurinpitomenettelystä²⁰.

Iso-Britannian nykyistä korkeinta sarjatasoa (EIHL) edeltäneen liigan (ISL) kilpailusääntöihin sisältyi myös agenteja koskevat rekisteröintimääräykset²¹. Näissä määräyksissä seuroja oli kielletty käyttämästä muita kuin

¹⁵ Asiallisten syiden tulee kohdistua järjestelyn sisältöön eikä tarpeeseen rajoittaa kilpailua.

¹⁶ Myös NHL:n farmiliigojen (AHL ja ECHL) pelaajayhdistys PHPA on luonut näitä liigoja varten agenttijärjestelmän (PHPA Agent Registration Program). Järjestelmän tarkoituksena on kuitenkin vain tuottaa siihen rekisteröityneille agenteille informaatiota liigojen työehtosopimuksista, palkkakehityksestä ja muista pelaajien asemaan vaikuttavista seikoista.

¹⁷ Agenttijärjestelmästä käytetään nimitystä NHLPA Agent Certification Program. NHL:n ja NHLPA:n välisestä työehtosopimuksesta käytetään puolestaan nimitystä Collective Bargaining Agreement eli CBA.

¹⁸ Kurinpitokeinoina ovat huomautus, julkinen huomautus, sakko, väliaikainen agenttihyväksynnän peruutus sekä pysyvä agenttihyväksynnän peruutus joko oikeuksin hakea hyväksyntää uudelleen määrätyn ajan kuluttua tai ilman sellaista oikeutta. Kurinpitomenettelyyn sisältyy myös valitusmahdollisuus.

¹⁹ Collins v. NBPA & Grantham (1992). Tapauksesta ks. myös Rauste, emts. 271 sekä Suvanto Juha, Pelaaja-agentit joukkueurheilussa - toiminta, tehtävät ja sääntely, Helsinki 2002, s. 74 - 76.

²⁰ Kurinpitokeinoina ovat varoitus sekä väliaikainen tai pysyvä lisenssin peruutus. Valitusmahdollisuudesta ei määräyksissä ole mitään mainintaa.

²¹ The Ice Hockey Superleague Playing Rules kohta 304 sekä liite 309.

ISL:n rekisteröimiä agentteja²². Ilman rekisteröintiä toimivalta agentilta evättiin määräysten mukaan rekisteröinti vähintään kahden vuoden ajaksi. Määräyksissä ei suoranaisesti kielletty pelaajia käyttämästä muita kuin rekisteröityjä agentteja, mutta rekisteröimätöntä agenttia käyttävää pelaajaa ei määräysten mukaan rekisteröity liigaan pelaajaksi. Määräysten mukaan pelaajalla oli oikeus neuvotella sopimuksensa myös itse, eli varsinaista agenttipakkoa ei ollut olemassa²³. Järjestelmään oli sisällytetty suppeahkot agenttien tapaohjeet sekä lyhyet määräykset agenttien kurinpitomenettelystä²⁴. Käytännössä määräyksiä ei kuitenkaan noudatettu eli kuka tahansa saattoi toimia agenttina ilman rekisteröintiäkin²⁵.

Sallittu rekisteröintijärjestelmä Suomalaisessa jääkiekkoagenttitoiminnassa

Kilpailunrajoituslain kannalta ongelmallisimpia ovat agenttijärjestelmät, jotka perustuvat vain seurojen tai lajiliittojen määräyksiin²⁶. Kilpailuoikeudellisesti kaikkein ongelmattomin olisi puolestaan agenttien oman toimielimen luoma järjestelmä. Pelaajayhdistystenkin ylläpitämät agenttijärjestelmät saattavat johtaa kilpailuoikeudellisiin ongelmiin.

Suomessa nyt voimassa oleva jääkiekkoagenttien rekisteröintijärjestelmä ei ole kilpailuoikeudellisesti ongelmallinen, koska siinä ei aseteta rekisteröitymistä edellytykseksi alalla toimimiselle. Seuroille tai pelaajille ei ole myöskään ole asetettu kieltoa käyttää muuta kuin rekisteröityä agenttia, vaan kysymyksessä on pelkkä suositus. Koska agenttitoiminnassa esiintyviä epäkohtia ei kuitenkaan ole kyetty kitkemään pois nykyisellä suositusjärjestelmällä, on siitä pakko edetä tiukempaan suuntaan.

Olennaista uudessa agenttijärjestelmässä tulee olla se, että agenttina toimiminen edellyttää rekisteröintiä. Lisäksi pelaajia kielletään käyttämästä muiden kuin rekisteröityjen agenttien palveluksia ja seuroja kielletään neuvottelemasta muiden kuin rekisteröityjen agenttien kanssa. Pelaajan tulee kuitenkin voida halutessaan neuvotella sopimuksensa myös itse ilman avustajaa, joten agentin käyttäminen ei saa olla pelaajalle pakollista. Agenttijärjestelmän tulee olla avoin, joten kaikille edellytykset täyttävälle ja agentiksi haluaville henkilöille tulee myöntää rekisteröinti. Rekisteröinnin edellytyksiä ei myöskään saa asettaa niin korkealle, että sillä estettäisiin agentiksi haluavia henkilöitä saamasta rekisteröintiä. Järjestelmään tulee kuulua toimiva kurinpitoelin, jolla on oikeus poistaa velvollisuutensa rikkova agentti rekisteristä. Myös lievempiä kurinpitokeinoja tulee olla käytettävissä. Kurinpitopäätöksistä tulee olla oikeus valittaa. Hakemalla rekisteröintiä agentiksi haluava henkilö hyväksyy agenttijärjestelmän säännöt ja kurinpidon sekä sitoutuu noudattamaan alan tapaohjeita.

²² Kieltoa rikkovalle seuralle voitiin määrätä sakko.

²³ Yksittäistä pelaajaa voi neuvotteluissa edustaa myös asianajaja tai muu lakimies. Lisäksi pelaajan lähisukulaisilla oli oikeus edustajaa pelaajaa ilman rekisteröintiäkin.

²⁴ Kurinpitokeinoina olivat rekisteröinnin peruutus, rekisteröinnin epääminen määrääjäksi sekä sakko ja korvaus. Valitusmahdollisuudesta ei määräyksissä ollut mitään mainintaa.

²⁵ Nykyisen EIHL:n vastaavia kilpailusääntöjä ei ole julkistettu, mutta agenttitoiminnan kannalta tilanne on sama kuin aikaisemminkin eli agenttina voi toimia kuka tahansa ilman rekisteröintiä.

²⁶ Ks. Rauste, emts. 270, jossa todetaan että lajiliitto ei voi oikeudellisesti pätevästi asettaa urheilijan osanotto-oikeuden edellytykseksi sellaista ehtoa, joka kieltäisi urheilijalta neuvonantajien käytön tai velvoittaisi urheilijan käyttämään ainoastaan lajiliiton hyväksymien neuvonantajien palveluksia. Jalkapalloagentteja koskevissa, Suomessakin voimassa olevissa FIFA:n ja SPL:n pelaaja-agenttimääräyksissä on kielletty pelaajia ja seuroja käyttämästä sellaisia agentteja, joilla ei ole SPL:n tai muun FIFA:n alaisen kansallisen liiton myöntämää pelaaja-agenttilisenssiä (ks. SPL:n määräysten 1 §:n 4 kohta, 6 §:n 1 kohta ja 7 §:n 1 kohta, vrt. FIFA:n määräysten 1 §:n 1 kohta, 16 §:n 1 kohta ja 17 §:n 1 kohta). Lisäksi määräyksissä on asetettu sanktiot kieltoa rikkovia pelaajia ja seuroja varten (ks. SPL:n määräysten 6 §:n 3 kohta ja 7 §:n 4 kohta, vrt. FIFA:n määräysten 17 § ja 19 §:n 1 kohta). Näiden määräysten osalta on huomattava, että SPL:n määräyksissä on 6 §:n 3 kohdassa ja 7 §:n 4 kohdassa merkittäviä käännösvirheitä. SPL:n ja FIFA:n pelaaja-agenttimääräysten osalta ks. myös Suvanto, emts. 88 - 90 (jossa on kuitenkin jäänyt huomaamatta SPL:n määräyksissä olevat käännösvirheet).

Nykyisen agenttijärjestelmän sopijapohja on tärkeää säilyttää myös uudessa agenttijärjestelmässä. Kun kaikki osapuolet ovat mukana järjestelmää koskevassa sopimuksessa, sen katsominen sallituksi myös kilpailunrajoituslain kannalta on paljon helpompaa. SM-liigan ja SJL:n sekä SJRY:n tulee luonnollisesti olla uudessakin järjestelmässä sopijapuolina, jotta kilpailunrajoituslain 2 §:n taustalla olevan periaatteen kriteerit voidaan saavuttaa. Toisaalta myös agenttikunnan tulee olla sopijapuolena, jotta agentit voivat vaikuttaa määräysten ja tapaohjeiden sisältöön²⁷. Tällöin määräykset ja tapaohjeet tyydyttävät kaikki osapuolia ja samalla uudelle järjestelmälle saadaan mahdollisimman laaja tuki ja kannatus.

Kaikkien jääkiekkoilussa toimivien tahojen kannalta on erittäin tärkeää, että agenttikunnan ammattitaito ja sitoutuminen yhteisesti hyväksytyjen tapaohjeiden noudattamiseen voidaan taata. Ilman rekisteröitymistä tätä ei ole mahdollista toteuttaa. Hyöty uudesta agenttijärjestelmästä koituu suoraan agenttien asiakkaille. Rekisteröidyn jääkiekkoagentin kanssa asioiminen merkitsee asiakkaan kannalta parempaa turvaa ja varmuutta siitä, että hänen asiansa ovat ammattitaitoisen henkilön hoidettavana. Rekisteröimättömien agenttien ammattitaidosta ei ole mitään takeita eikä heitä voida valvoa samalla tavalla kuin rekisteröityjä agentteja. Rekisteröimättömät agentit eivät myöskään ole sidottuja alan tapaohjeisiin. Ne ylilyönnit joita yleisesti tiedetään agenttitoiminnassa esiintyvän, saadaan kuriin vain sillä, että kaikki agentit ovat sidottuja tapaohjeisiin ja että jokaiseen agenttiin voidaan käyttää samanlaista valvonta- ja kurinpitovaltaa. Kun rekisteriin hyväksymiselle ei aseteta liian tiukkoja edellytyksiä, ei rekisteröinnillä estetä tai karsita agentiksi haluavia henkilöitä pääsemästä alalle, jolloin kilpailuoikeudellisia sääntöjä ei rikota. Rekisteröinnistä huolimatta alalla vallitsee terve ja toimiva kilpailu ja samalla myös asiakkaiden etu tulee turvatuksi ilman, että elinkeinotoiminnan harjoittamisen vapautta olisi perusteettomasti rajoitettu²⁸. Tarve ja perustelut kattavan agenttijärjestelmän luomiselle eivät johdu kilpailun rajoittamisesta, vaan siitä että yhteisesti hyväksytyt tapaohjeet saadaan velvoittamaan jokaista agenttia. Tällöin ja vain tällöin voidaan myös varmistaa se, että tapaohjeita rikkovat agentit eivät voi enää toimia.

Kirjoittaja:

Heikki Mäkinen

Finnish Hockey Agent Services

Julkaistu:

Urheilu oikeuden yhdistyksen 10-vuotisjuhlakirja 2004

²⁷ Alkuperäisessä sopimuksessa on agenttikunnan osalta sopijapuolena Urheiluagentit ry, joka ei kuitenkaan enää nykyisin toimi. Tämän vuoksi nykyisen agenttikunnan tulee asettaa oma edustajansa suunnittelemaan ja sopimaan uudesta järjestelmästä.

²⁸ Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on todennut, ettei asianajajamonopolissakaan ole oikeudellisessa mielessä kysymys kilpailunrajoituksesta, ks. Reiseburo Broede v. Gerd Sandker 12.12.1996 C-3/95. Tuomioistuin totesi, että ammatillisten sääntöjen eli erityisesti organisaatiota, pätevyyttä, ammattietiikkaa, valvontaa ja vastuuta koskevien säännösten soveltamisella asianajajiin varmistetaan tarpeellisella tavalla asianomaisten henkilöiden rehellisyys ja ammattitaidot, mikä osaltaan takaa ja turvaa sen, että oikeudellisten palvelujen vastaanottajat saavat asianmukaisen ja asiantuntevan avun.